

ความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอน
และแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่น
ของผู้เรียนชาวไทยที่ไม่ได้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก:
กรณีศึกษาผู้เรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*

Received: 26 November 2024

Revised: 1 May 2025

Accepted: 23 August 2025

ยุพกา พุกขิม่า**

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์จริงของผู้เรียนในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนและแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนกลุ่มดังกล่าว ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ปัจจัยและการวิเคราะห์ถดถอย

ผลการศึกษาพบว่า (1) กว่าร้อยละ 50 ของผู้เรียนในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 เป็นผู้ที่มีการเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย สามารถอ่านและเขียนตัวอักษรฮิรางานะได้ค่อนข้างครบถ้วน (2) ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างน้อยครั้งหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนการใช้ไวยากรณ์ รูปประโยค คำศัพท์และฝึกถามตอบหรือสนทนา รวมถึงต้องการให้มีกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน เช่น การดูคลิปวิดีโอ หรือการเล่นเกม (3) แรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นสามารถจัดกลุ่มได้ 7 ด้าน ได้แก่ “วัฒนธรรมประชานิยม” “ความคาดหวังในอนาคต” “การใช้ประโยชน์” “ความสำคัญของภาษาต่างประเทศ” “ภาวะจำยอม” “เสน่ห์ของภาษาญี่ปุ่น” และ “ความสนใจในตัวภาษาและการเรียนภาษาญี่ปุ่น” โดย “ความสนใจในตัวภาษาและการเรียนภาษาญี่ปุ่น” เป็นแรงจูงใจเพียงด้านเดียวที่มีอำนาจการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในระดับหนึ่ง

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

คำสำคัญ

ความคาดหวัง;
แรงจูงใจ;
ผู้เรียนชาวไทยที่ไม่ได้เรียน
ภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอก;
วิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1

* งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2567 และได้รับหนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย COE No. COE63/064 จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ วันที่ 18 มีนาคม 2567

** รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ติดต่อได้ที่: fhumykf@ku.ac.th

Non-Japanese Major Students' Expectations and Motivations Regarding Japanese Learning: A Case Study of the Elementary Japanese I Course at Kasetsart University*

Received: 26 November 2024

Revised: 1 May 2025

Accepted: 23 August 2025

Yupaka Fukushima**

The objective of this study was to examine the Japanese learning expectations and motivations of Thai students enrolled in the Elementary Japanese I Course at Kasetsart University. Data were collected using a structured questionnaire. The analysis involved calculating frequencies, percentages, means, and standard deviations, as well as conducting factor analysis and regression analysis.

The results are as follows: 1) Prior to attending university, more than half of the participants had learned Japanese and could read and write Hiragana fairly well. 2) Most of the students expected their teachers to use Japanese at least half of the time in class and to provide opportunities for practice with grammar, sentence patterns, vocabulary, and conversation. Moreover, they desired additional enjoyable activities such as watching video clips or playing games in class. 3) The participants' motivations for Japanese learning fell into seven categories: popular culture, future expectations, utilization, importance of foreign languages, compulsion, Japanese charm, and interest in Japanese language and learning. Only the last category had predictive power in terms of learning achievements.

Research Article

Abstract

Keywords

expectation;
motivation;
non-Japanese major
students;
Elementary Japanese I

* This research was funded by the Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, in fiscal year 2024 and received a Certificate of Approval COE No. COE63/064 from the Kasetsart University Research Ethics Committee on March 18, 2024.

** Associate Professor, Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart University, e-mail: fhumykf@ku.ac.th

1. บทนำ

ผลสำรวจสภาพการณ์การจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในต่างประเทศโดยเจแปนฟาวน์เดชันล่าสุด ประจำปี ค.ศ. 2021 พบว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยมีจำนวน 183,957 คน จัดอยู่ในอันดับที่ 5 ของโลก รองจาก ประเทศจีน อินโดนีเซีย เกาหลีและออสเตรเลีย ในจำนวนนี้เป็นผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษามากที่สุด คือ 150,240 คน เท่ากับร้อยละ 81.7 ถัดไปคือ ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 19,803 คน เท่ากับร้อยละ 10.8¹ ข้อมูลตัวเลขนี้ชี้ว่าชาวไทยส่วนใหญ่เริ่มต้นเรียนภาษาญี่ปุ่นเมื่อศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยเฉพาะในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มักเปิดวิชาภาษาญี่ปุ่นให้นักเรียนเลือกเรียนเป็นวิชาเลือกเสรี วิชาโท หรือวิชาเอก (ศิลป์ภาษาญี่ปุ่น) ดังนั้นจึงคาดการณ์ได้ว่าผู้ที่เพิ่งเริ่มเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษาจะมีจำนวนน้อย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เปิดรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 (Elementary Japanese 1) ซึ่งเป็นรายวิชาสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้ภาษาญี่ปุ่นให้กับนิสิตนอกสาขาวิชาเอก คำอธิบายรายวิชา คือ “หลักภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น ฟัง พูด อ่านและเขียนประโยคขั้นพื้นฐาน ศึกษาอักษรฮิรางานะ คะตะคะนะและคันจิ” อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ผู้สอนพบและนำมาแลกเปลี่ยนพูดคุยกันภายในสาขา คือ ผู้เรียนจำนวนมากเคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนแล้ว บางคนจึงมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียน เพราะถึงแม้จะไม่ฟังอาจารย์บรรยาย ก็เข้าใจเนื้อหา และสามารถทำข้อสอบได้ บางคนเข้าเรียนเพียงเพื่อให้ได้คะแนนเข้าเรียนและมีสิทธิ์สอบ ทำให้ผู้สอนบางคนหมดกำลังใจสอน ครั้นจะสอนให้เร็วขึ้นก็กลายเป็นภาระของผู้ที่ไม่เคยเรียนมาก่อน นอกจากนี้ ในกรณีของผู้ที่ไม่เคยเรียนมาก่อน บางครั้งมีท่าทีวิตกกังวล ตื่นเต้นและไม่มั่นใจเมื่อต้องตอบคำถามของผู้สอนซึ่งตรงกับข้อสังเกตของอิจิโนะ อังตระกูล (2564)

คุณชัญญ์ สมชนะกิจ (2558) ได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาด้านความวิตกกังวลของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นด้วยเช่นกัน โดยพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สอนและปัจจัยด้านจิตใจของผู้เรียนเองส่งผลต่อความรู้สึกวิตกกังวลของผู้เรียนในระดับมาก นอกจากนี้ พื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกันยังส่งผลกระทบต่อระดับความกังวลที่แตกต่างกัน ดังการศึกษาของอมรรัตน์ มะโนบาล และเดวิด เสดวโทยาราม (2560) ซึ่งพบว่าผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐานมีความวิตกกังวลมากกว่าผู้เรียนที่มีพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญในปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ (1) เพื่อนร่วมชั้นเรียนคนอื่นๆ (2) กิจกรรมในชั้นเรียน (3) ความกลัวต่อข้อผิดพลาด (4) ไวยากรณ์ และ (5) คำศัพท์ โดยผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐานมีความวิตกกังวลอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ผู้เรียนที่มีพื้นฐานมีความวิตกกังวลอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นความวิตกกังวลเกี่ยวกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนคนอื่นๆ ในด้านทักษะการพูดซึ่งมีระดับมากเช่นเดียวกันทั้งสองกลุ่ม

จากที่มาข้างต้น จึงกล่าวได้ว่าการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นแตกต่างกัน โดยเฉพาะในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 เป็นปัญหาทั้งสำหรับผู้เรียนและผู้สอนมาโดยตลอด ผู้วิจัยในฐานะผู้ที่มีประสบการณ์การสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 ตระหนักและเข้าใจในปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงคิดว่าควรมีการเปิดรายวิชาที่จะเป็นทางเลือกสำหรับผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นก่อนเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย โดยเน้นการพัฒนาทักษะฟัง-พูดและการสื่อสารเป็นหลัก เพื่อกระตุ้นให้เกิดการถ่ายโอนจาก “ความเข้าใจ (ไวยากรณ์ หรือกฎเกณฑ์ทางภาษา)” ไปสู่ “การปฏิบัติ (การสื่อสาร) ได้”

นอกจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นในชั้นเรียนที่ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันส่วนใหญ่ยังไม่ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร หรือช่วยให้ผู้เรียนพูดได้

¹ นอกจากนี้ เป็นผู้เรียนในระดับประถมศึกษา 6,597 คน และผู้เรียนนอกระบบการศึกษาของโรงเรียน 7,317 คน

ใช้เป็น ดังที่สมพร โกมารทัต (2548) ได้สรุปผลการศึกษเกี่ยวกับวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยของไทยว่าเป็นรูปแบบที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เน้นการสอนไวยากรณ์และโครงสร้างภาษาด้วยวิธีการบรรยาย ซักถามและทบทวนเป็นหลัก เน้นการอธิบายด้วยภาษาไทยเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษาและไม่ค่อยมีกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย ซึ่งตรงกับการระบุของ พัทฉะยา ป๋อง (2017) เกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย ทั้งนี้ สนีรัตน์ (2021) ชี้ว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยยังคงไม่ได้เป็นไปตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แต่ส่วนใหญ่ยังคงมีลักษณะนำโดยผู้สอน สาเหตุหนึ่งคือผู้สอนชาวไทยนิยมวิธีการสอนที่ตนเองคุ้นเคย จึงรู้สึกว่าการสอนอื่นๆ ที่แตกต่างออกไปน่าสงสัยและไม่อาจยอมรับ นอกจากนี้ ภาระงานที่มากเกินไปของครูและการขาดแนวปฏิบัติหรือคำแนะนำที่เป็นรูปธรรมทำให้ความพยายามในการปฏิรูปหรือพัฒนาคุณภาพของการศึกษาในประเทศไทยแทบจะไม่เห็นผล

ในอีกด้านหนึ่ง งานวิจัยของ 高嶋・大橋 (2016) พบว่าสิ่งสำคัญในการสอนภาษาต่างประเทศในมุมมองของครูเจ้าของภาษาส่วนใหญ่ ได้แก่ “การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สื่อสารด้วยภาษานั้นๆ ให้มากที่สุด” “การทำให้ผู้เรียนรู้สึกอยากเรียน” “การสร้างชั้นเรียนที่สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ” “ผู้สอนใช้ภาษาเป้าหมายให้มากที่สุด” “การช่วยลดความกังวลต่อข้อผิดพลาดและสร้างความมั่นใจในตนเองของผู้เรียน” เป็นต้น

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อให้ทราบถึงสภาพการณ์จริงของผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่น ความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอน และแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนารายวิชาใหม่สำหรับนิสิตนอกสาขาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อไป

2. การจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับนิสิตนอกสาขาวิชาเอก

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เริ่มจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นใน พ.ศ. 2519 ที่คณะมนุษยศาสตร์และเปิดสอนเป็นวิชาเอกใน พ.ศ. 2526 ปัจจุบันใช้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564) นอกจากนิสิตวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นซึ่งมีประมาณ 70 คนต่อปีการศึกษา ยังเปิดรายวิชาภาษาญี่ปุ่นสำหรับนิสิตนอกสาขาวิชาเอกเพื่อเป็นวิชาเลือกเสรี หรือวิชาโท² โดยแต่ละภาคการศึกษา มีผู้ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1, 2, 3 เป็นจำนวนประมาณ 150-200 คน ใช้ตำราซึ่งเน้นการเรียนไวยากรณ์แต่ละหัวข้อขึ้นไปเป็นลำดับที่สาขาวิชาพัฒนาขึ้นเอง

ปัญหาใหญ่ของการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตนอกสาขาวิชาเอก คือ เมื่อนิสิตต้องการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในหลักสูตรของสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น จำเป็นต้องลงทะเบียนเรียนตั้งแต่รายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 ซึ่งเป็นวิชาสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่น ทำให้ต้องเรียนซ้ำในสิ่งที่มีความรู้แล้ว นับเป็นการสูญเสียทั้งเวลาและทรัพยากร แทนที่จะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ หรือได้รับความรู้ต่อยอดในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นปัญหาต่อการเรียนการสอนในห้องเรียน เนื่องจากทำให้ผู้ที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นเกิดความกังวลว่า

² กรณีของวิชาโท ผู้เรียนจะต้องเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1, 2, 3 ให้ครบทั้ง 3 รายวิชา และลงทะเบียนรายวิชาสำหรับนิสิตวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นอีก 2 รายวิชา ตามที่หลักสูตรกำหนด

ตนจะเรียนไม่ทันผู้ที่มีพื้นฐานความรู้มาก่อน ทำให้เกิดการเพิกถอนการเรียนกลางคันเป็นจำนวนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะตั้งแต่ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นช่วงที่โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นแพร่หลายมากขึ้น³ สาขาวิชาจึงต้องหามาตรการแก้ไขโดยการจัดสอบวัดระดับชั้นความรู้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อให้ผู้เรียนข้ามไปเรียนในรายวิชาที่สูงขึ้นโดยได้รับหน่วยกิตรายวิชาก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาใน พ.ศ. 2562 สาขาวิชาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางโดยให้ผู้เรียนยื่นผลสอบ JLPT หรือคะแนน A-level แต่ผู้ที่ข้ามไปเรียนวิชาที่สูงขึ้นได้มีจำกัด ด้วยเหตุผลที่ไม่มีคะแนนสอบตามเงื่อนไขที่กำหนด รวมถึงบางคนตั้งใจเลือกเรียนวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 เพื่อเก็บเกรด จึงไม่สามารถแก้ปัญหาที่ยืดเยื้อมานานนี้ได้ นอกจากนี้ การมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนสำหรับนิสิตวิชาเอกก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้การศึกษาวิชาเพื่อพัฒนารายวิชาสำหรับนิสิตนอกสาขาวิชาถูกละเลยไปอย่างน่าเสียดาย

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัจฉรา อังตระกูล (2564) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนวิชาเอกที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นใน 4 ด้าน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหาที่เรียนและการจัดการเรียนการสอน ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยพบว่าผู้เรียนมีปัญหาด้านเนื้อหาที่เรียนมากที่สุด โดยเฉพาะปัญหาคำช่วย ตัวอักษร การผันคำ ลำดับที่สองคือ ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะจำนวนชั่วโมงเรียนที่มากเกินไปและปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนเอง ได้แก่ เรียนตามเพื่อนในชั้นไม่ทัน ไม่ทราบวิธีการเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ดี รู้สึกกังวลเมื่อต้องตอบคำถามเป็นภาษาญี่ปุ่น รู้สึกอายเพื่อนร่วมชั้นเมื่อตอบคำถามภาษาญี่ปุ่นไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ปัญหาด้านผู้สอนนั้นเป็นปัญหาในระดับน้อย

งานวิจัยที่ศึกษาความคาดหวังของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ภรณ์ย์ พินันโสดติกุล และ Yumiko Yamamoto (2562) ซึ่งสำรวจความคาดหวังต่อการสอนร่วมระหว่างผู้สอนชาวไทยกับชาวญี่ปุ่นในรายวิชาการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น พบว่าสำหรับรายวิชาการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่น 1 ผู้เรียนทุกกลุ่ม⁴ ส่วนใหญ่คาดหวังสัดส่วนการสอนร่วมที่ 50:50 กล่าวคือผู้เรียนคาดหวังทั้งการทำความเข้าใจในเนื้อหาผ่านการอธิบายโดยใช้ภาษาไทยและคาดหวังการฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่นโดยมีอาจารย์เจ้าของภาษาเป็นต้นแบบ อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนมีแนวโน้มต้องการให้เพิ่มสัดส่วนของผู้สอนชาวญี่ปุ่นเมื่อเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้เรียนคาดหวังการใช้ภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นอย่างละครึ่งในชั้นเรียนระดับต้นและคาดหวังให้เพิ่มปริมาณการใช้ภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียนที่สูงขึ้นตามลำดับ ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกับการสำรวจโดยยุพกา พุกุขีมา และริกะ อินะงะชิ (2562) ซึ่งพบว่าในรายวิชาการสนทนาภาษาญี่ปุ่น ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังให้ผู้สอนเป็นชาวญี่ปุ่นหรือจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างชาวไทยกับชาวญี่ปุ่นและคาดหวังให้ใช้ภาษาญี่ปุ่นเป็นหลักในการสอน นอกจากนี้ จากการสำรวจทัศนคติของผู้เรียนต่อการใช้ภาษาแม่⁵ ของผู้สอนในรายวิชาสนทนา

³ ผลสำรวจโดยเจแปนฟาวน์เดชันพบว่าใน พ.ศ. 2552 ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยในระดับมัธยมมีจำนวน 78,802 คน และใน พ.ศ. 2555 เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดเป็น 129,616 คน จากการกำหนดนโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากล (WORLD-CLASS STANDARD SCHOOL) ของกระทรวงศึกษาธิการใน พ.ศ. 2553

⁴ แบ่งเป็นผู้เรียนวิชาเอกกลุ่มมีพื้น ผู้เรียนวิชาเอกกลุ่มไม่มีพื้นและผู้เรียนกลุ่มวิชาโท

⁵ หมายถึงภาษาแม่ของผู้เรียนซึ่งก็คือภาษาจีน

ภาษาญี่ปุ่นโดย 顏 (2003) ก็เช่นกัน ผลการศึกษาชี้ว่าผู้เรียนชาวไทยเห็นค่าหวังให้ผู้สอนลดระดับการใช้ภาษาจีนลงตามลำดับในชั้นเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการลดระดับการใช้ภาษาจีนและเพิ่มปริมาณการใช้ภาษาญี่ปุ่นตามชั้นเรียนที่สูงขึ้นของผู้สอนทั้งชาวจีนและชาวญี่ปุ่น

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่น ยุพกา พุกขิม่า และคณะ (2556) ได้สำรวจแรงจูงใจของผู้เรียนชาวไทยซึ่งเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่านิสิตส่วนใหญ่ทั้งกลุ่มที่เรียนเป็นวิชาเอกและกลุ่มที่ไม่ได้เรียนเป็นวิชาเอกเลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นเพราะ “ชอบและสนใจในวัฒนธรรมญี่ปุ่น” มากที่สุดกว่าร้อยละ 60 และกว่าร้อยละ 70 ตามลำดับ เหตุผลถัดไปคือเพราะ “ภาษาญี่ปุ่นใช้ในการหางานได้ง่ายและเงินเดือนสูง” ซึ่งมีผู้ตอบประมาณร้อยละ 13 ทั้งสองกลุ่ม⁶

ไพลิน กลิ่นเกษร (Klinkesorn, 2017) ได้วิเคราะห์เปรียบเทียบแรงจูงใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยชาวไทยกลุ่มที่เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกกับกลุ่มที่ไม่ได้เรียนเป็นวิชาเอก พบว่าหัวข้อแรงจูงใจที่ผู้เรียนกลุ่มวิชาเอกมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช่วิชาเอกอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ “เพราะการเรียนภาษาญี่ปุ่นช่วยให้เข้าใจรายการทีวี ภาพยนตร์ญี่ปุ่น ฯลฯ” “เพราะสนใจในประเทศและวัฒนธรรมญี่ปุ่น” “เพราะอยากอ่านนิตยสารหรือมังงะภาษาญี่ปุ่นได้” “เพราะอยากอ่านหนังสือพิมพ์หรือวรรณกรรมญี่ปุ่นได้” “เพราะอยากร้องเพลงญี่ปุ่นได้” “เพราะอยากเข้าใจเนื้อเพลงภาษาญี่ปุ่น” “เพราะอยากมีเพื่อนชาวญี่ปุ่น” “เพราะอยากพูดคุยสื่อสารกับเพื่อนชาวญี่ปุ่น” “เพราะภาษาญี่ปุ่นจำเป็นสำหรับการศึกษาต่อหรือเรียนในรายวิชาที่สูงขึ้น” “เพราะต้องการพัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่นของตัวเอง” ในทางกลับกัน หัวข้อแรงจูงใจที่ผู้เรียนกลุ่มที่ไม่ใช่วิชาเอกมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มวิชาเอกอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ “เพราะเพื่อนชวนให้เรียน”

นอกจากการสำรวจภาพรวมของแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นข้างต้น ยังมีการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ประเภทของแรงจูงใจ รวมถึงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เช่น 成田 (1998) พบว่าแรงจูงใจของผู้เรียนชาวไทยแบ่งออกได้เป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ “แรงจูงใจจากความสนใจในวัฒนธรรม” 「文化理解の志向」, “แรงจูงใจเชิงบูรณาการ” 「統合的志向」, “แรงจูงใจเชิงเครื่องมือ” 「道具的志向」, “แรงจูงใจเชิงใช้ประโยชน์” 「利益享受志向」, “แรงจูงใจเชิงสากล” 「国際性志向」, “แรงจูงใจจากแรงกระตุ้นภายนอก” 「誘発的志向」 โดยผู้เรียนที่มีแรงจูงใจเชิงบูรณาการมักจะมีผลการเรียนระดับสูง ในทางกลับกัน ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจเชิงใช้ประโยชน์หรือแรงจูงใจจากแรงกระตุ้นภายนอกมักจะมีผลการเรียนระดับต่ำ นอกจากนี้ การศึกษาของ คุมิโกะ มิซึมะ และโคจิ มาซากิ (2566) ชี้ว่าผู้เรียนมีแรงจูงใจเกี่ยวกับ “แนวโน้มในอนาคต” มากที่สุด เช่น “อยากไปศึกษาต่อญี่ปุ่น” “อยากไปทำงานที่ญี่ปุ่น” ในด้านความวิตกกังวล ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะวิตกกังวลเกี่ยวกับการออกเสียงและการสื่อสารภาษาญี่ปุ่น อีกทั้งยังปรากฏว่าแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นส่งผลทางบวกแต่ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาญี่ปุ่นส่งผลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา กล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในชั้นเรียนที่ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันส่งผลให้ผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐานความรู้หรือมีน้อยกว่าเกิดความวิตกกังวลในการเรียน ซึ่งส่งผลเชิงลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนารายวิชาที่จะเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้เพื่อแยกผู้เรียนสองกลุ่มออกจากกันจึงเป็นแนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

⁶ สำหรับนิสิตวิชาเอก เหตุผลที่ว่า “เพราะเคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนเข้ามหาวิทยาลัยจึงต้องการเรียนต่อ” มีอัตราร้อยละ 13 ซึ่งเป็นแรงจูงใจลำดับที่ 2 เช่นเดียวกับเหตุผลที่ว่า “เพราะภาษาญี่ปุ่นใช้ในการหางานได้ง่ายและเงินเดือนสูง”

⁷ หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมญี่ปุ่น หรือมีเพื่อนชาวญี่ปุ่น

โดยควรมีการสำรวจความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนและแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบการเรียนการสอนและพัฒนาสื่อการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียนต่อไป

4. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 4.1 เพื่อสำรวจสภาพการณ์จริงของผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1
- 4.2 เพื่อศึกษาความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1
- 4.3 เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1

5. วิธีการวิจัย

5.1 กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของงานวิจัยนี้ คือ นิสิตนอกสาขาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 ซึ่งมีเฉลี่ยปีละ 320 คน เมื่ออ้างอิงตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมอยู่ที่ไม่น้อยกว่า 175 คน ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากนิสิตที่ลงทะเบียนทั้งหมดเป็นจำนวน 242 คน

5.2 เครื่องมือวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วยโครงสร้างดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ ชั้นปี คณะที่สังกัด เหตุผลหลักที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 โดยให้เลือกเพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพการเรียนภาษาญี่ปุ่นและพื้นฐานความรู้ด้านตัวอักษรภาษาญี่ปุ่น โดยให้เลือกเพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 3 ทักษะภาษาญี่ปุ่นที่ผู้เรียนต้องการพัฒนาเป็นลำดับแรกถึงลำดับสุดท้าย โดยให้เลือกเพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 4 ความคาดหวังต่อภาษาที่ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยให้เลือกสัดส่วนของภาษาญี่ปุ่นกับภาษาไทยเพียงคำตอบเดียว ความคาดหวังต่อกิจกรรมในชั้นเรียนซึ่งกำหนดตัวเลือกจากการสำรวจตำราด้านการสอนภาษาญี่ปุ่นและตำราเรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นต้น โดยให้เลือกกิจกรรมที่ต้องการมากที่สุดไม่เกิน 3 กิจกรรม และความสนใจในรายวิชาเปิดใหม่ที่เน้นการฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารสำหรับนิสิตนอกสาขาวิชา

ตอนที่ 5 แรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นโดยให้ประเมิน 1-5 ตามมาตรวัดของลิเกิร์ต แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” “เห็นด้วย” “ไม่แน่ใจ” “ไม่เห็นด้วย” “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ผู้วิจัยพัฒนาหัวข้อแรงจูงใจ 40 หัวข้อตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. สำนวณาร่องโดยให้นิสิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นและนิสิตนอกสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น จำนวน 65 คน เขียนระบุเหตุผลที่เลือกเรียนภาษาญี่ปุ่นในมหาวิทยาลัย กำหนดให้สามารถระบุได้มากกว่า 1 เหตุผล

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสำนวนาร่องมาลงตาราง จัดกลุ่มและนับความถี่

3. เปรียบเทียบแรงจูงใจที่เป็นคำตอบในการสำนวนาร่องกับหัวข้อคำถามในงานวิจัยก่อนหน้า ได้แก่ 縫部義憲・狩野不二夫・伊藤克浩 (1995), 成田高宏 (1998), 郭俊海・大北葉子 (2001), 郭俊海・全京姫 (2006), 大西由美 (2010), 吉川景子 (2010), 楊孟勳 (2011), 山下順子 (2020), ไพลิน กลิ่นเกษร (Klinkesorn, 2017)

4. กำหนดหัวข้อคำถามเพื่อใช้ในการสำนวนาร่องแรงจูงใจตามขั้นตอนดังนี้ (1) เลือกหัวข้อคำถามที่มีอยู่ในงานวิจัยก่อนหน้าและตรงกับคำตอบของผู้เรียนในการสำนวนาร่อง (2) ตัดหัวข้อคำถามบางหัวข้อที่มีอยู่ในงานวิจัยก่อนหน้าแต่ไม่ปรากฏในคำตอบของผู้เรียนในการสำนวนาร่องด้วยบริบทของยุคสมัยที่เปลี่ยนไป (เช่น การเขียนจดหมาย อีเมลโต้ตอบกับคนญี่ปุ่น) (3) พิจารณาประเภทของแรงจูงใจให้ครอบคลุมด้านหลักๆ ตามแนวคิดของ 縫部義憲・狩野不二夫・伊藤克浩 (1995) ได้แก่ “แรงจูงใจเชิงใช้ประโยชน์” (道具的動機付け) “แรงจูงใจเชิงสังคม” (統合的動機付け) “แรงจูงใจจากอิทธิพลภายนอก” (誘発的動機付け) และ “ความชอบความสนใจ (ในญี่ปุ่น)” (好奇心・関心) (4) คงไว้ซึ่งบางหัวข้อในงานวิจัยก่อนหน้าแต่ไม่ปรากฏในคำตอบของผู้เรียนในการสำนวนาร่อง เพื่อให้ได้หัวข้อคำถามที่ครอบคลุมทุกแง่มุมของการศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นและสามารถเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในงานวิจัยที่ผ่านมาได้ จากการพิจารณาข้างต้น สามารถแบ่งกลุ่มของแรงจูงใจได้เป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ a. ความชอบ/ความสนใจในประเทศและวัฒนธรรมญี่ปุ่น b. ความชอบ/ความสนใจในวัฒนธรรมประชานิยม (pop culture) c. ความชอบ/ความสนใจในภาษาญี่ปุ่น d. การใช้ประโยชน์จากภาษาญี่ปุ่น e. การกระตุ้นจากบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่น f. การไม่มีทางเลือก (การไม่มีแรงจูงใจ)

เมื่อกำหนดหัวข้อคำถามเรียบร้อยแล้ว ได้พัฒนาแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ (จ. 1) และนำไปสำนวนาร่องกับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตรงกับกลุ่มประชากรจำนวน 48 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจ ได้ค่า α เท่ากับ 0.832 ซึ่งอยู่ในระดับดี จากนั้นได้ปรับแก้และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามรอบสุดท้ายแล้วจึงนำไปใช้ดำเนินการสำนวนาร่องจริง

5.3 ขั้นตอนการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ผล

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเรื่อง “ความคาดหวังและแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยชาวไทย” ผ่าน Google Form แบนลิงก์และ QR CODE แบบสอบถามไว้ใน Google Classroom สำหรับรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น¹⁸ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างทำผ่านทางออนไลน์ภายใน 2 สัปดาห์ หลังจากพ้นช่วงเวลาทีมนิสิตสามารถเปลี่ยนแปลงรายวิชา (Add/Drop) จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

¹⁸ สำหรับหมู่เรียนที่รับผิดชอบโดยผู้อื่น ผู้วิจัยได้ส่งลิงก์และ QR CODE แบบสอบถามให้ผู้สอนหมู่นั้นๆ แบนไว้ใน Google Classroom แทน

(1) นำข้อมูลคำตอบของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 242 คน ลงในโปรแกรม Microsoft Excel ตัดข้อมูลของผู้เรียนที่ถอนรายวิชา 27 คน เหลือจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการวิจัย 215 คน ซึ่งไม่น้อยกว่าจำนวนเป้าหมาย

(2) แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นและพื้นฐานความรู้ด้านตัวอักษรภาษาญี่ปุ่น ตอนที่ 3 ทักษะภาษาญี่ปุ่นที่ผู้เรียนต้องการพัฒนา และตอนที่ 4 ความคาดหวังต่อภาษาที่ผู้สอนใช้ในการสื่อสารและกิจกรรมในชั้นเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

(3) แบบสอบถามตอนที่ 5 แรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่น วิเคราะห์ระดับแรงจูงใจโดยการคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อจัดประเภทของแรงจูงใจและวิเคราะห์การถดถอยเพื่อหาอิทธิพลของแรงจูงใจต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

6. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

6.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 215 คน แบ่งเป็นเพศชาย 112 คน (52%) และเพศหญิง 102 คน (48%)⁹ เป็นนิสิตชั้นปี 1 จำนวน 66 คน (31%) ชั้นปี 2 จำนวน 43 คน (20%) ชั้นปี 3 จำนวน 44 คน (20%) ชั้นปี 4 จำนวน 60 คน (28%) ชั้นปี 5 ขึ้นไป จำนวน 2 คน (1%)

คณะที่สังกัด แบ่งเป็นคณะบริหารธุรกิจ 39 คน (18%) คณะมนุษยศาสตร์ 37 คน (17%) คณะวิทยาศาสตร์ 35 คน (16%) คณะสังคมศาสตร์ 35 คน (16%) คณะวิศวกรรมศาสตร์ 26 คน (13%) และคณะอื่นๆ เช่น ประมง ศึกษาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยีการสัตวแพทย์ เกษตร รวมกันอีก 43 คน (20%)

เหตุผลหลักที่กลุ่มตัวอย่างลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 คือ “สนใจภาษาญี่ปุ่น” 125 คน (58%) “ชอบประเทศและวัฒนธรรมญี่ปุ่น” 65 คน (30%) “จำเป็นต้องลงทะเบียนเรียนเพื่อจบการศึกษา” 14 คน (7%) “ต้องการได้เกรดที่ดี” 9 คน (4%) และอื่นๆ เช่น มีคนชักชวนให้มาเรียน 2 คน (1%) จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแรงจูงใจเชิงบวกในการเรียนภาษาญี่ปุ่น ในทางกลับกัน ผู้ที่ต้องเรียนภาษาญี่ปุ่นด้วยภาวะจำยอมมีเพียงส่วนน้อย

6.2 ประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นและพื้นฐานความรู้ตัวอักษรภาษาญี่ปุ่น

6.2.1 ประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่น

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 215 คน แบ่งเป็นผู้ที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย จำนวน 106 คน (49%) และผู้ที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน จำนวน 109 คน (51%) กล่าวคือ มากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 เป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นมาแล้วในระดับหนึ่ง โดยผู้ที่ผ่านการสอบ

⁹ มีผู้ตอบแบบสอบถาม 1 คนไม่ต้องการระบุเพศ

วัดระดับ N5 มี 18 คน (16%) และผู้ที่ผ่านการสอบวัดระดับ N4 มี 4 คน (4%) และที่เหลือเป็นผู้ที่ไม่มีผลสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น 87 คน (80%)

ระยะเวลาที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่น พบว่าผู้ที่เคยเรียนประมาณ 1-2 ปี มี 43 คน (39%) เคยเรียน 2-3 ปี มี 12 คน (11%) เคยเรียน 3-4 ปี มี 27 คน (25%) เคยเรียนนานกว่า 4 ปีขึ้นไป มี 16 คน (15%) เคยเรียนไม่ถึง 1 ปี มี 11 คน (10%) กล่าวคือ ผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่นส่วนใหญ่เคยเรียนมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี

สำหรับรูปแบบการเรียน ผู้ที่เคยเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา มี 57 คน (52%) เรียนด้วยตัวเอง 22 คน (20%) เรียนที่โรงเรียนสอนภาษา 18 คน (17%) เรียนกับผู้สอนตัวต่อตัว 6 คน (6%) และอื่นๆ เช่น เรียนผ่านเกม หรือยูทูป 6 คน (6%) ตำราที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ ตำรา “มินนะ โนะ นิฮงโกะ” 54 คน (50%) และ “อะกิโกะ โตะ โทะโมะอะจิ” 18 คน (17%) นอกจากนี้บางคนตอบว่าเรียนภาษาญี่ปุ่นจากเกมหรือยูทูป

6.2.2 พื้นฐานความรู้ตัวอักษรภาษาญี่ปุ่น

สำหรับตัวอักษรฮิรางานะ ผู้ที่อ่านได้ครบทุกตัวหรือเกือบครบทุกตัวมี 120 คน (56%) ผู้ที่เขียนได้ครบทุกตัวหรือเกือบครบทุกตัวมี 116 คน (54%) สำหรับตัวอักษรคาตากานะมีจำนวนลดลง โดยผู้ที่อ่านได้ครบทุกตัวหรือเกือบครบทุกตัวมี 89 คน (41%) ผู้ที่เขียนได้ครบทุกตัวหรือเกือบครบทุกตัวมี 81 คน (38%) พื้นฐานความรู้ตัวอักษรสอดคล้องกับจำนวนผู้ที่ตอบว่าเคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนเข้ามหาวิทยาลัยที่มีเกินครึ่ง อย่างไรก็ตาม ข้อมูลดังกล่าวชี้ว่าแม้จะเคยเรียนมาก่อน แต่ยังมีบางคนที่ไม่สามารถอ่านหรือเขียนตัวอักษรคาตากานะได้อย่างครบถ้วน

6.3 ทักษะภาษาญี่ปุ่นที่ผู้เรียนต้องการพัฒนา

ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างเรียงลำดับทักษะที่ต้องการพัฒนา 4 ทักษะ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน จากตารางที่ 1 พบว่าผู้เรียนมีแนวโน้มต้องการพัฒนาทักษะการฟังเป็นลำดับแรก ลำดับที่ 2 คือ ทักษะการพูด ลำดับที่ 3 คือ ทักษะการอ่าน และต้องการพัฒนาทักษะการเขียนเป็นลำดับสุดท้าย กล่าวคือ ผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่าควรฟัง-พูดให้ได้ก่อนการอ่าน-เขียน ซึ่งเป็นลำดับการเรียนรู้ภาษาโดยธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนจำนวนไม่น้อย (ร้อยละ 32) เห็นว่าควรพัฒนาทักษะการอ่านเป็นอันดับแรก และเมื่อรวมกับจำนวนผู้ที่เห็นว่าควรพัฒนาทักษะการอ่านเป็นลำดับที่ 2 จะรวมเป็นประมาณร้อยละ 50 สะท้อนว่ามีผู้เรียนชาวไทยจำนวนมากที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และจดจำตัวอักษร

ตารางที่ 1

ลำดับทักษะภาษาญี่ปุ่นที่ผู้เรียนต้องการพัฒนา

	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3	ลำดับที่ 4
ทักษะการฟัง	76 (35%)	66 (31%)	52 (24%)	21 (10%)
ทักษะการพูด	53 (24.6%)	81 (37.7%)	38 (17.7%)	43 (20%)
ทักษะการอ่าน	68 (32%)	40 (19%)	87 (40%)	20 (9%)
ทักษะการเขียน	18 (8%)	28 (13%)	38 (18%)	131 (61%)

6.4 ความคาดหวังต่อการใช้ภาษาในการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนและกิจกรรมในชั้นเรียน

6.4.1 ความคาดหวังต่อภาษาที่ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ในกลุ่มที่เคยเรียนมาก่อน 3 อันดับแรก คือ ผู้ที่คาดหวังภาษาญี่ปุ่น 50% มี 34 คน (31%) ผู้ที่คาดหวังภาษาญี่ปุ่น 60% มี 23 คน (21%) และผู้ที่คาดหวังภาษาญี่ปุ่น 70% มี 20 คน (18%) หากรวมจำนวนผู้ที่คาดหวังภาษาญี่ปุ่น 50% ขึ้นไป มี 90 คน (82%)

ในกลุ่มที่ไม่เคยเรียนมาก่อน 3 อันดับแรก คือ ผู้ที่คาดหวังภาษาญี่ปุ่น 50% มี 41 คน (39%) ผู้ที่คาดหวังภาษาญี่ปุ่น 60% มี 20 คน (19%) และผู้ที่คาดหวังภาษาญี่ปุ่น 40% มี 14 คน (13%) ไกล่เคียงกับผู้คาดหวังภาษาญี่ปุ่น 70% ซึ่งมี 13 คน (12%) หากรวมจำนวนผู้ที่คาดหวังภาษาญี่ปุ่น 50% ขึ้นไป มี 77 คน (73%)

ในภาพรวมจะเห็นว่าสัดส่วนการใช้ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยอย่างละครึ่งถูกคาดหวังมากที่สุด เมื่อรวมจำนวนผู้เรียนทั้งสองกลุ่มที่คาดหวังให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่น 50% ขึ้นไปในการจัดการเรียนการสอน มีมากถึง 167 คน หรือเท่ากับร้อยละ 77 โดยผู้ที่เคยเรียนมาก่อนมีแนวโน้มคาดหวังสัดส่วนการใช้ภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนมากกว่ากลุ่มที่ไม่เคยเรียนมาก่อน

ตารางที่ 2

ความคาดหวังต่อสัดส่วนการใช้ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยของผู้สอน
เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่เคยเรียนกับกลุ่มที่ไม่เคยเรียนมาก่อน

สัดส่วนการใช้ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย	กลุ่มที่เคยเรียน มาก่อน (109 คน)	กลุ่มที่ไม่เคยเรียน มาก่อน (106 คน)	รวม (215 คน)
ภาษาญี่ปุ่น 80% ขึ้นไป (=ภาษาไทยไม่เกิน 20%)	13 (12%)	3 (3%)	16 (7%)
ภาษาญี่ปุ่น 70% (=ภาษาไทย 30%)	20 (18%)	13 (12%)	33 (15%)
ภาษาญี่ปุ่น 60% (=ภาษาไทย 40%)	23 (21%)	20 (19%)	43 (20%)
ภาษาญี่ปุ่น 50% (=ภาษาไทย 50%)	34 (31%)	41 (39%)	75 (35%)
ภาษาญี่ปุ่น 40% (=ภาษาไทย 60%)	14 (13%)	14 (13%)	28 (13%)
ภาษาญี่ปุ่น 30% (=ภาษาไทย 70%)	5 (5%)	9 (8%)	14 (7%)
ภาษาญี่ปุ่นไม่เกิน 20% (=ภาษาไทย 80% ขึ้นไป)	0 (0%)	6 (6%)	6 (3%)

6.4.2 ความคาดหวังต่อกิจกรรมในชั้นเรียน

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มที่เคยเรียนมาก่อนเลือก “ฝึกฝนการใช้ไวยากรณ์ รูปแบบประโยคด้วยวิธีต่างๆ” มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64 รองลงมาคือ “ฝึกฝนการใช้คำศัพท์” “ฝึกถามตอบ/สนทนากับเพื่อนหรืออาจารย์” “ดูคลิปวิดีโอ (You tube)/การ์ตูน/anime” และ “เล่นเกม” ซึ่งมีผู้เลือกใกล้เคียงกันคือประมาณร้อยละ 39 ถัดไปคือ “ฟังอาจารย์บรรยาย/อธิบายไวยากรณ์ เนื้อหา” ร้อยละ 32 และ “ฝึกบทบาทสมมติ (role play) กับเพื่อน” ร้อยละ 22

กลุ่มที่ไม่เคยเรียนมาก่อนเลือก “ดูคลิปวิดีโอ (You tube)/การ์ตูน/anime” มากที่สุด และเลือก “การฝึกฝนการใช้ไวยากรณ์ รูปแบบประโยคด้วยวิธีต่างๆ” ไกล่เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 53 และร้อยละ 51 ตามลำดับ รองลงมาคือ “ฝึกฝนการใช้คำศัพท์” ร้อยละ 41 และ “เล่นเกม” ร้อยละ 38 ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน ถัดไปคือ

“ฟังอาจารย์บรรยาย/อธิบายไวยากรณ์ เนื้อหา” ร้อยละ 32 “ฝึกถามตอบ/สนทนากับเพื่อนหรืออาจารย์” ร้อยละ 29 และ “ฝึกบทบาทสมมติ (role play) กับเพื่อน” ร้อยละ 23

หากพิจารณาในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับกิจกรรม “ฝึกฝนการใช้ไวยากรณ์ รูปแบบประโยคด้วยวิธีต่างๆ” มากที่สุด (58%) คาดหวังกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานอย่าง “ดูคลิปวิดีโอ (You tube)/การ์ตูน/anime” (46%) ต้องการ “ฝึกฝนการใช้คำศัพท์” (40%) และอยาก “เล่นเกม” (38%) ถัดไปที่ผู้เรียนประมาณ 1 ใน 3 คาดหวัง คือ กิจกรรม “ฝึกถามตอบ/สนทนากับเพื่อนหรืออาจารย์” (34%) และ “ฟังอาจารย์บรรยาย/อธิบายไวยากรณ์ เนื้อหา” (32%)

ตารางที่ 3

ความคาดหวังต่อกิจกรรมในชั้นเรียน เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่เคยเรียนกับกลุ่มที่ไม่เคยเรียนมาก่อน

กิจกรรมในชั้นเรียนที่คาดหวัง	กลุ่มที่เคยเรียน มาก่อน (109 คน)	กลุ่มที่ไม่เคยเรียน มาก่อน (106 คน)	รวม (215 คน)
ฝึกฝนการใช้ไวยากรณ์ รูปแบบประโยคด้วยวิธีต่างๆ (เช่น การแทนคำ การเปลี่ยนรูปคำ การแต่งประโยค)	70 (64%)	54 (51%)	124 (58%)
ดูคลิปวิดีโอ (You tube)/การ์ตูน/anime	42 (39%)	56 (53%)	98 (46%)
ฝึกฝนการใช้คำศัพท์	43 (39%)	43 (41%)	86 (40%)
เล่นเกม (เช่น เกม Bingo, เกมต่อคำ, เกมใบ้คำ, เกมบันไดงู, เกมประลองความจำ)	41 (38%)	40 (38%)	81 (38%)
ฝึกถามตอบ/สนทนากับเพื่อนหรืออาจารย์	42 (39%)	31 (29%)	73 (34%)
ฟังอาจารย์บรรยาย/อธิบายไวยากรณ์ เนื้อหา	35 (32%)	34 (32%)	69 (32%)
ฝึกบทบาทสมมติ (role play) กับเพื่อน	24 (22%)	24 (23%)	48 (22%)
ทำกิจกรรม (เช่น พับกระดาษ จำลองสถานการณ์)	13 (12%)	17 (16%)	30 (14%)
ร้องเพลง	8 (7%)	10 (9%)	18 (8%)

6.4.3 ความสนใจในวิชาเปิดใหม่เพื่อเป็นทางเลือกให้นิสิตนอกสาขาวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น

กลุ่มที่เคยเรียนมาก่อนตอบว่าสนใจ 82 คน (75%) ไม่สนใจ 26 คน (24%) ไม่สนใจ 1 คน (1%)

กลุ่มที่ไม่เคยเรียนมาก่อนตอบว่าสนใจ 62 คน (58%) ไม่สนใจ 42 คน (40%) ไม่สนใจ 2 คน (2%)

กล่าวคือ หากมีการพัฒนารายวิชาใหม่ เช่น “การฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่น” หรือ “การพัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่นผ่านกิจกรรม” ที่เน้นการสื่อสารและฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับนิสิตนอกสาขาวิชาเอก กลุ่มผู้ที่เคยเรียนมาก่อนมีความสนใจที่จะลงทะเบียนเรียนมากกว่า

6.5 แรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่น

6.5.1 การจัดกลุ่มแรงจูงใจโดยการวิเคราะห์ปัจจัย

วิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis: FA) ตามขั้นตอนดังนี้ (1) วัดความเหมาะสมของข้อมูล (2) สกัดปัจจัย (3) ตั้งชื่อปัจจัย (4) วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อหาค่าอิทธิพลของแรงจูงใจต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

เมื่อพิจารณาจากค่าสถิติ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ซึ่งเท่ากับ 0.834 ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากการทดสอบบาร์เทรท (Bartlett's Test of Sphericity) เท่ากับ 2860.955 ค่า p-value <.001 ซึ่งว่าข้อมูลที่รวบรวมสามารถใช้วิเคราะห์ปัจจัยได้ในระดับดี

ผู้วิจัยใช้สถิติการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis: FA) โดยวิธีวิเคราะห์ปัจจัยร่วม (Common Factor Analysis) สกัดปัจจัยด้วยวิธีภาวะน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Method) เลือกหมุนแกนปัจจัยแบบมุมแหลม (Oblique Rotation) โดยวิธีโปรแมกซ์ (Promax) พิจารณาจำนวนปัจจัยจากค่าไอเกนที่มากกว่า 1 ตัดหัวข้อคำถาม (ตัวแปร) ที่มีค่าน้ำหนักปัจจัยต่ำกว่า 0.4 จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ M.6 “เคยเรียนมาก่อนในระดับมัธยมปลายจึงต้องการเรียนต่อ” M.13 “ชอบกินอาหาร/ขนมญี่ปุ่น” M.18 “ชอบประเทศญี่ปุ่น, สนใจวัฒนธรรม/ขนบธรรมเนียม/ประวัติศาสตร์ของญี่ปุ่น” M.19 “ชอบคนญี่ปุ่น, สนใจวิถีชีวิต/ปรัชญา/แนวคิดของคนญี่ปุ่น” M.20 “อยากมีเพื่อนคนญี่ปุ่น” M.21 “สนใจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยของญี่ปุ่น” M.29 “เป็นภาษาที่สำคัญภาษาหนึ่งในโลก” M.34 “ไม่ชอบเรียนภาษาอื่น (เช่น ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส)” M.38 “อยากไปเที่ยวญี่ปุ่น” M.40 “อยากทำงานที่ได้ใช้ภาษาญี่ปุ่น (เช่น ล่าม นักแปล นักพากย์ ครูสอนภาษาญี่ปุ่น)” สามารถสกัดปัจจัยได้ 7 ด้าน ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นได้ร้อยละ 62.5

ตารางที่ 4 แสดงค่าน้ำหนักปัจจัยของแต่ละตัวแปร ปัจจัยที่ 1 ประกอบด้วยหัวข้อที่เกี่ยวกับความชอบ ความสนใจในวัฒนธรรมประเพณีนิยมของญี่ปุ่น เช่น “ชอบตัวละครในอนิเมะ/คิลปิน/นักร้อง/นักแสดงญี่ปุ่น” “ชอบอ่านการ์ตูน, ชอบดูการ์ตูน (อนิเมะ)” “ชอบฟังเพลงญี่ปุ่น, ชอบร้องเพลงญี่ปุ่น” “อยากแปลการ์ตูนญี่ปุ่น, อยากแปลภาษาญี่ปุ่นในเกม” “ชอบเล่นเกมญี่ปุ่น” จึงตั้งชื่อว่า “วัฒนธรรมประเพณีนิยม” ปัจจัยที่ 2 ประกอบด้วยหัวข้อที่เกี่ยวกับความคาดหวังในอนาคตที่ต้องการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในสังคมญี่ปุ่น ได้แก่ “อยากไปทำงานที่ญี่ปุ่น” “อยากไปอาศัยอยู่ที่ญี่ปุ่น” “อยากทำงานในบริษัทญี่ปุ่น” “อยากไปเรียนที่ญี่ปุ่น, อยากไปแลกเปลี่ยนที่ญี่ปุ่น” จึงตั้งชื่อว่า “ความคาดหวังในอนาคต” ปัจจัยที่ 3 ประกอบด้วยหัวข้อที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากภาษาญี่ปุ่น ได้แก่ “ช่วยเพิ่มโอกาสในการได้งานที่ดี/เงินเดือนสูง” “ภาษาญี่ปุ่นทำให้ตัวเองได้เปรียบ” “เป็นประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต/การท่องเที่ยว/การใช้ชีวิตประจำวัน ฯลฯ” “อยากพัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่นของตัวเองให้ดีขึ้น” จึงตั้งชื่อว่า “การใช้ประโยชน์” ปัจจัยที่ 4 ประกอบด้วยหัวข้อที่เกี่ยวกับความคาดหวังในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ “อยากพูดได้หลายภาษา, อยากได้ภาษาที่ 3, ชอบ/สนใจการเรียนภาษาต่างประเทศ” “อยากสื่อสารกับคนญี่ปุ่น” จึงตั้งชื่อว่า “ความสำคัญของภาษาต่างประเทศ” ปัจจัยที่ 5 ประกอบด้วยหัวข้อที่ไม่ได้เกิดจากความตั้งใจหรือการตัดสินใจจากตัวผู้เรียนเอง แต่เป็นแรงกระตุ้นจากปัจจัยภายนอก หรือการไม่มีทางเลือก ได้แก่ “บังเอิญเป็นวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดให้เลือกเรียน” “ไม่มีวิชาอื่นที่อยากเรียน, ไม่มีตัวเลือกอื่นที่ดีกว่า” “เรียนตามเพื่อน, เพื่อนชักชวนให้เรียน” “ไม่ชอบเรียนสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์” “คนในครอบครัวอยากให้เรียน” จึงตั้งชื่อว่า “ภาวะจำยอม” ปัจจัยที่ 6 ประกอบด้วยหัวข้อที่เกี่ยวกับความมีเสน่ห์ของภาษาญี่ปุ่น ได้แก่ “ภาษาญี่ปุ่นมีเสน่ห์ น่าสนใจ มีความแปลกใหม่” “ชอบตัวอักษรญี่ปุ่น, ตัวอักษรญี่ปุ่นน่ารัก” “ภาษาญี่ปุ่นฟังแล้วไพเราะ น่ารัก” จึงตั้งชื่อว่า “เสน่ห์ของภาษาญี่ปุ่น” ปัจจัยที่ 7 ประกอบด้วยหัวข้อที่เกี่ยวกับแรงกระตุ้นที่จะทำให้การเรียนภาษาญี่ปุ่นสัมฤทธิ์ผล ได้แก่ “สนุกกับการเรียนภาษาญี่ปุ่น” “ชอบภาษาญี่ปุ่น, สนใจภาษาญี่ปุ่น” “อยากได้เกรดที่ดี, คิดว่าตัวเองจะทำคะแนนได้ดีในการสอบ” จึงตั้งชื่อว่า “ความสนใจในตัวภาษาและการเรียนภาษาญี่ปุ่น”

จากการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยการหาค่า Cronbach's Alpha Coefficient พบว่าปัจจัยที่ 1 “วัฒนธรรมประเพณีนิยม” ($\alpha=.84$) ปัจจัยที่ 2 “ความคาดหวังในอนาคต” ($\alpha=.88$) ปัจจัยที่ 3 “การใช้ประโยชน์” ($\alpha=.83$)

ปัจจัยที่ 4 “ความสำคัญของภาษาต่างประเทศ” ($\alpha=.79$) ปัจจัยที่ 5 “ภาวะจำยอม” ($\alpha=.64$) ปัจจัยที่ 6 “เสน่ห์ของภาษาญี่ปุ่น” ($\alpha=.73$) มีค่าความเชื่อมั่นในระดับดีถึงระดับยอมรับได้ สำหรับปัจจัยที่ (7) “ความสนใจในตัวภาษาและการเรียนภาษาญี่ปุ่น” ($\alpha=.59$) มีค่าความเชื่อมั่นต่ำกว่าที่รับได้เพียงเล็กน้อย¹⁰ อนึ่ง ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมของแรงจูงใจทั้ง 30 หัวข้อคือ 0.86 ซึ่งอยู่ในระดับดี

ตารางที่ 4

ค่าน้ำหนักปัจจัยของแต่ละตัวแปรจากการสกัดปัจจัยด้วยวิธีภาวะน่าจะเป็นสูงสุดและหมุนแกนปัจจัยโดยวิธีโปรแมกซ์

	ปัจจัย							ค่าความร่วมกัน communalities
	1	2	3	4	5	6	7	
ปัจจัยที่ 1 “วัฒนธรรมประชานิยม” ($\alpha=.84$)								
M.14 ชอบตัวละครในอนิเมะ/ศิลปิน/นักร้อง/ นักแสดงญี่ปุ่น	.812	-.049	-.003	.014	.086	.235	-.320	0.800
M.10 ชอบอ่านการ์ตูน, ชอบดูการ์ตูน (อนิเมะ)	.795	.042	.167	-.052	.055	-.209	-.047	0.597
M.11 ชอบฟังเพลงญี่ปุ่น, ชอบร้องเพลงญี่ปุ่น	.725	-.028	-.083	-.045	-.057	-.004	.111	0.524
M.17 อยากแปลการ์ตูนญี่ปุ่น, อยากแปลภาษาญี่ปุ่น ในเกม	.692	-.005	.041	-.06	-.073	-.068	.148	0.499
M.12 ชอบเล่นเกมญี่ปุ่น (เช่น เกมมือถือ วิดีโอเกม)	.691	-.043	-.119	-.063	.030	-.103	.129	0.440
M.16 อยากเข้าใจเนื้อหาที่เป็นภาษาญี่ปุ่นเวลาอ่าน การ์ตูน, ดูอนิเมะ, เล่นเกม, ฟังเพลง, ดูทีวีญี่ปุ่น ฯลฯ	.588	-.102	.111	.078	-.107	.062	-.024	0.466
M.15 อยากเข้าใจสิ่งที่ศิลปิน/นักร้องที่ตัวเองชื่นชอบพูด	.503	.014	-.009	.053	.065	.055	.076	0.318
M.8 ชอบอ่านนิยายญี่ปุ่น	.456	.284	-.166	-.058	.075	-.008	.161	0.312
M.9 ชอบดูหนัง/ละครซีรีส์ญี่ปุ่น	.409	.257	-.104	-.084	.023	.109	.050	0.270
ปัจจัยที่ 2 “ความคาดหวังในอนาคต” ($\alpha=.88$)								
M.36 อยากไปทำงานที่ญี่ปุ่น	.048	.941	.064	.079	-.018	-.110	-.048	0.881
M.37 อยากไปอาศัยอยู่ที่ญี่ปุ่น	.043	.837	-.045	.039	-.012	.020	-.069	0.684
M.39 อยากทำงานในบริษัทญี่ปุ่น	-.066	.688	.123	-.093	-.137	.073	-.035	0.519
M.35 อยากไปเรียนที่ญี่ปุ่น, อยากไปแลกเปลี่ยนที่ญี่ปุ่น	-.017	.633	.116	.205	.086	-.018	.037	0.638
ปัจจัยที่ 3 “การใช้ประโยชน์” ($\alpha=.83$)								
M.26 ช่วยเพิ่มโอกาสในการได้งานที่ดี/เงินเดือนสูง	-.032	.109	.839	-.035	.106	-.030	.024	0.748
M.27 ภาษาญี่ปุ่นทำให้ตัวเองได้เปรียบ	-.061	.110	.819	-.276	-.029	.120	.038	0.661
M.28 เป็นประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต/ การท่องเที่ยว/การใช้ชีวิตประจำวัน ฯลฯ	.006	-.057	.556	.356	-.010	-.067	.039	0.598
M.25 อยากพัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่นของตัวเองให้ดีขึ้น	.159	-.022	.444	.241	-.086	.106	.027	0.567
ปัจจัยที่ 4 “ความสำคัญของภาษาต่างประเทศ” ($\alpha=.79$)								
M.30 อยากพูดได้หลายภาษา, อยากได้ภาษาที่ 3, ชอบ/สนใจการเรียนภาษาต่างประเทศ	-.107	.027	-.061	.829	.037	-.024	.158	0.691

¹⁰ เกณฑ์การประเมินระดับความเชื่อมั่นจากค่า Cronbach's Alpha (α) มีดังนี้ (George & Mallery, 2003)

>.90 ดีมาก (Excellent)

>.80 ดี (Good)

>.70 ปานกลาง (Acceptable)

>.60 พอรับได้ (Questionable)

>.50 ต่ำ (Poor)

<.50 ไม่สามารถรับได้ (Unacceptable)

	ปัจจัย							ค่าความร่วมกัน communalities
	1	2	3	4	5	6	7	
M.31 อยากสื่อสารกับคนญี่ปุ่น (เช่น ในการสนทนาแบบเห็นตัว หรือการสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย)	-.047	.129	-.109	.794	-.022	.077	-.018	0.658
ปัจจัยที่ 5 “ภาวะจำยอม” ($\alpha=.64$)								
M.7 บังเอิญเป็นวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดให้เลือกรเรียน	.083	-.087	.122	-.008	.577	-.102	.088	0.325
M.32 ไม่มีวิชาอื่นที่อยากเรียน, ไม่มีตัวเลือกอื่นที่ดีกว่า	-.026	.002	-.004	.017	.546	.032	-.225	0.362
M.3 เรียนตามเพื่อน, เพื่อนชักชวนให้เรียน	-.034	-.023	-.122	-.039	.536	.030	.119	0.316
M.33 ไม่ชอบเรียนสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์	.082	-.066	.035	.085	.503	-.048	-.072	0.236
M.4 คนในครอบครัวอยากให้เรียน	-.135	.082	.028	-.068	.465	.121	.180	0.332
ปัจจัยที่ 6 “เสน่ห์ของภาษาญี่ปุ่น” ($\alpha=.73$)								
M.22 ภาษาญี่ปุ่นมีเสน่ห์ น่าสนใจ มีความแปลกใหม่	.029	.207	-.073	-.008	-.073	.685	.045	0.615
M.24 ชอบตัวอักษรญี่ปุ่น, ตัวอักษรญี่ปุ่นน่ารัก	-.166	-.049	.126	-.058	-.053	.648	.180	0.521
M.23 ภาษาญี่ปุ่นฟังแล้วไพเราะ น่ารัก	.095	-.135	.061	.146	.101	.613	-.027	0.498
ปัจจัยที่ 7 “ความสนใจในตัวภาษาและการเรียนภาษาญี่ปุ่น” ($\alpha=.59$)								
M.2 สนุกกับการเรียนภาษาญี่ปุ่น	.044	-.050	.052	.106	.015	.069	.696	0.629
M.1 ชอบภาษาญี่ปุ่น, สนใจภาษาญี่ปุ่น	.237	-.086	.027	.092	-.195	.052	.530	0.530
M.5 อยากได้เกรดที่ดี, คิดว่าตัวเองจะทำคะแนนได้ดีในการสอบ	.061	-.007	.050	-.010	.305	.087	.431	0.333

6.5.2 ระดับแรงจูงใจของผู้เรียนเฉลี่ยตามแต่ละปัจจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ระดับของแรงจูงใจแต่ละด้านตามผลการวิเคราะห์ปัจจัย โดยคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย¹¹ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตารางที่ 5 พบว่าแรงจูงใจด้าน “ความสำคัญของภาษาต่างประเทศ” ($\bar{X}=4.55$) และด้าน “การใช้ประโยชน์” ($\bar{X}=4.42$) อยู่ในระดับ “มากที่สุด” จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่เรียนภาษาญี่ปุ่นจากการตระหนักถึงความสำคัญของภาษาต่างประเทศ รวมถึงต้องการใช้ประโยชน์จากภาษาญี่ปุ่นเพื่อสร้างรายได้เปรียบให้กับตัวเองในด้านต่างๆ

ถัดไปคือ “เสน่ห์ของภาษาญี่ปุ่น” ($\bar{X}=4.18$) และ “ความสนใจในตัวภาษาและการเรียนภาษาญี่ปุ่น” ($\bar{X}=4.17$) อยู่ในระดับ “มาก” กล่าวคือ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าภาษาญี่ปุ่นฟังแล้วไพเราะ น่ารัก มีเสน่ห์ และน่าสนใจ ผู้เรียนรู้สึกชอบและสนุกกับการเรียนภาษาญี่ปุ่นและหลายคนคิดว่าจะทำคะแนนได้ดีในการสอบหรือต้องการเกรดที่ดี แรงจูงใจด้าน “วัฒนธรรมประชานิยม” ($\bar{X}=4.00$) และ “ความคาดหวังในอนาคต” ($\bar{X}=3.58$) อยู่ในระดับ “มาก” เช่นกัน จึงกล่าวได้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ชื่นชอบและสนใจในวัฒนธรรมประชานิยม เช่น อนิเมะ การ์ตูน เกม เพลง หลายคนคาดหวังอยากไปศึกษาต่อ ทำงาน หรืออาศัยอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น

¹¹ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ 4.21-5.00 หมายถึง “มากที่สุด”, 3.41-4.20 หมายถึง “มาก”, 2.61-3.40 หมายถึง “ปานกลาง”, 1.81-2.60 หมายถึง “น้อย”, 1.00-1.80 หมายถึง “น้อยที่สุด”

ลำดับสุดท้าย “ภาวะจำยอม” ($\bar{X}=2.48$) อยู่ในระดับ “น้อย” และจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ค่อนข้างสูง จึงกล่าวได้ว่ามีบางคนที่จำเป็นต้องเรียนภาษาญี่ปุ่นด้วยภาวะจำยอมเนื่องจากไม่มีทางเลือก

ตารางที่ 5

ระดับของแรงจูงใจในแต่ละด้าน (เรียงหัวข้อตามผลการวิเคราะห์ปัจจัย)

หัวข้อแรงจูงใจ	$\bar{X}$	S.D.
M.16 อยากเข้าใจเนื้อหาที่เป็นภาษาญี่ปุ่นเวลาอ่านการ์ตูน, ดูอนิเมะ, เล่นเกม, ฟังเพลง, ดูทีวีญี่ปุ่น ฯลฯ	4.62	0.678
M.10 ชอบอ่านการ์ตูน, ชอบดูการ์ตูน (อนิเมะ)	4.41	0.860
M.14 ชอบตัวละครในอนิเมะ/ศิลปิน/นักร้อง/นักแสดงญี่ปุ่น	4.38	0.913
M.17 อยากแปลการ์ตูนญี่ปุ่น, อยากแปลภาษาญี่ปุ่นในเกม	4.25	1.081
M.11 ชอบฟังเพลงญี่ปุ่น, ชอบร้องเพลงญี่ปุ่น	4.14	1.082
M.15 อยากเข้าใจสิ่งที่ศิลปิน/นักร้องที่ตัวเองชื่นชอบ พูด	4.02	1.176
M.12 ชอบเล่นเกมญี่ปุ่น (เช่น เกมมือถือ วิดีโอเกม)	3.67	1.342
M.9 ชอบดูหนัง/ละครซีรีส์ญี่ปุ่น	3.55	1.306
M.8 ชอบอ่านนิยายญี่ปุ่น	2.92	1.470
ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจด้าน “วัฒนธรรมประชานิยม”	4.00	1.10
	“มาก”	
M.35 อยากไปเรียนที่ญี่ปุ่น, อยากไปแลกเปลี่ยนที่ญี่ปุ่น	3.87	1.210
M.39 อยากทำงานในบริษัทญี่ปุ่น	3.54	1.191
M.36 อยากไปทำงานที่ญี่ปุ่น	3.51	1.311
M.37 อยากไปอาศัยอยู่ที่ญี่ปุ่น	3.41	1.246
ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจด้าน “ความคาดหวังในอนาคต”	3.58	1.24
	“มาก”	
M.28 เป็นประโยชน์สำหรับการประกอบอาชีพในอนาคต/การท่องเที่ยว/การใช้ชีวิตประจำวัน ฯลฯ	4.56	0.700
M.25 อยากพัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่นของตัวเองให้ดีขึ้น	4.56	0.739
M.26 ช่วยเพิ่มโอกาสในการได้งานที่ดี/เงินเดือนสูง	4.34	0.943
M.27 ภาษาญี่ปุ่นทำให้ตัวเองได้เปรียบ	4.23	0.985
ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจด้าน “การใช้ประโยชน์”	4.42	0.84
	“มากที่สุด”	
M.30 อยากพูดได้หลายภาษา, อยากได้ภาษาที่ 3, ชอบ/สนใจการเรียนภาษาต่างประเทศ	4.62	0.650
M.31 อยากสื่อสารกับคนญี่ปุ่น (เช่น ในการสนทนาแบบเห็นตัว หรือการสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย)	4.47	0.772
ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจด้าน “ความสำคัญของภาษาต่างประเทศ”	4.55	0.71
	“มากที่สุด”	
M.7 บังเอิญเป็นวิชาที่มหาวิทยาลัยเปิดให้เลือกรเรียน	2.92	1.469
M.33 ไม่ชอบเรียนสายวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์	2.85	1.487
M.3 เรียนตามเพื่อน, เพื่อนชักชวนให้เรียน	2.33	1.364
M.4 คนในครอบครัวอยากให้เรียน	2.16	1.216
M.32 ไม่มีวิชาอื่นที่อยากเรียน, ไม่มีตัวเลือกอื่นที่ดีกว่า	2.13	1.237
ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจด้าน “ภาวะจำยอม”	2.48	1.35
	“น้อย”	

หัวข้อแรงจูงใจ	$\bar{X}$	S.D.
M.23 ภาษาญี่ปุ่นฟังแล้วไพเราะ น่ารัก	4.43	0.775
M.22 ภาษาญี่ปุ่นมีเสน่ห์ น่าสนใจ มีความแปลกใหม่	4.18	0.922
M.24 ชอบตัวอักษรญี่ปุ่น, ตัวอักษรญี่ปุ่นน่ารัก	3.92	1.141
ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจด้าน “เสน่ห์ของภาษาญี่ปุ่น”	4.18	0.95
	“มาก”	
M.1 ชอบภาษาญี่ปุ่น, สนใจภาษาญี่ปุ่น	4.63	0.547
M.2 สนุกกับการเรียนภาษาญี่ปุ่น	4.28	0.748
M.5 อยากได้เกรดที่ดี, คิดว่าตัวเองจะทำคะแนนได้ดีในการสอบ	3.60	1.203
ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจด้าน “ความสนใจในตัวภาษาและการเรียนภาษาญี่ปุ่น”	4.17	0.83
	“มาก”	

6.5.3 อิทธิพลของแรงจูงใจต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ก่อนอื่น ผู้วิจัยได้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งมีคะแนนเต็ม 100¹² ระหว่างกลุ่มที่เคยเรียนกับกลุ่มที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน โดยการวิเคราะห์ทางสถิติ t-test

จากตารางที่ 6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมีค่าเฉลี่ย 83.6 และกลุ่มที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนมีค่าเฉลี่ย 76.7 หากตัดเกรดอิงเกณฑ์ที่คะแนน 85 เท่ากับ A กลุ่มที่เคยเรียนมาก่อนมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ที่ B+ และกลุ่มที่ไม่เคยเรียนมาก่อนมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ที่ B ผลการทดสอบ Independent Samples t-Test พบว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 6

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ระหว่างกลุ่มที่เคยเรียนกับกลุ่มที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน

	N	คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	t	Sig. (P-value)
กลุ่มที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน	109	83.61	13.23	3.7713	0.0002
กลุ่มที่ไม่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน	106	76.68	13.70		

ลำดับถัดไป เพื่อวิเคราะห์ว่าแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หรือไม่และถ้ามี เป็นแรงจูงใจกลุ่มใด ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยกำหนดตัวแปรอิสระได้แก่ แรงจูงใจ 7 ด้านที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยและตัวแปรตาม คือ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่า .198 กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R Square) มีค่าเท่ากับ .039 แสดงว่ามีแรงจูงใจ 1 ด้านที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ได้ร้อยละ 3.9 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 13.63

¹² แบ่งออกเป็น การสอบตัวอักษร 20% การสอบกลางภาคและปลายภาค 60% การสอบย่อย 10% การส่งการบ้าน 5% และการเข้าเรียน 5%

ทั้งนี้ เนื่องจากโมเดลที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนมีแรงจูงใจเพียง 1 ด้านที่ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแปรพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R Square) ซึ่งเป็นค่าอำนาจในการพยากรณ์จึงอยู่ในระดับน้อยตามเกณฑ์ของ 水本・竹内 (2008)¹³

ตารางที่ 7

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่ปรับแก้และความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.198 ^a	.039	.035	13.630

a. Predictors: (Constant), X7

ตารางที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าตัวแปรอิสระ X7 ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแปรพยากรณ์เข้าสมการเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตาม (Y) หรือผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

ตารางที่ 8

ความแปรปรวนที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ANOVA ^a						
Model	Source of Variation	df	SS	MS	F	Sig.
1	Regression	1614.779	1	1614.779	8.692	.004 ^b
	Residual	39572.403	213	185.786		
	Total	41187.181	214			

a. Dependent Variable: Y(ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้)

b. Predictors: (Constant), X7(ความสนใจในตัวภาษาและการเรียนภาษาญี่ปุ่น)

จากตารางที่ 9 พบว่าตัวแปรที่ส่งผลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 คือ X7 หรือ “ความสนใจในตัวภาษาและการเรียนภาษาญี่ปุ่น” โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระ X7 เท่ากับ 0.198 ($\beta = 0.198$)

ตารางที่ 9

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหาอิทธิพลของแรงจูงใจต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		b	Std. Error	β		
1	(Constant)	80.191	.930		86.265	<.001
	X7	3.118	1.058	.198	2.948	.004
	R=.198		R ² =.039		F=8.692	
	SE _{est} =13.630		R ² _{adj} =.035		a=80.191	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹³ 水本・竹内 (2008) ได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลค่า R Square ไว้ดังนี้ .02 มีอิทธิพลระดับน้อย .13 มีอิทธิพลระดับปานกลาง .26 มีอิทธิพลระดับมาก

7. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

7.1 สภาพการณ์จริงของผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1

ผู้ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 แบ่งเป็นเพศชายและหญิงประมาณอย่างละครึ่ง เป็นนิสิตชั้นปี 1-4 ชั้นปีละ 20-30% ส่วนใหญ่มาจากคณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์

เหตุผลที่นิสิตส่วนใหญ่เลือกเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 คือ “สนใจภาษาญี่ปุ่น” และ “ชอบประเทศและวัฒนธรรมญี่ปุ่น” ซึ่งเป็นแรงจูงใจเชิงบวก ในทางกลับกัน ผู้ที่เรียนภาษาญี่ปุ่นด้วยภาวะจำยอม ได้แก่ “จำเป็นต้องลงทะเบียนเรียนเพื่อจบการศึกษา” และ “ต้องการได้เกรดที่ดี” มีเพียงส่วนน้อย

ด้านประสบการณ์การเรียนภาษาญี่ปุ่นก่อนเข้ามหาวิทยาลัย พบว่ากว่าร้อยละ 50 เป็นผู้ที่เคยเรียนมาก่อน ส่วนใหญ่เรียนมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตำราที่ใช้คือ “มินนะ โนะ นิฮงโกะ” และ “อะกิโกะ โตะ โทะโมะตะจิ” กล่าวคือ ผู้ที่เคยเรียนมาก่อนคุ้นชินกับตำราเรียนที่เน้นไวยากรณ์เป็นหลักจากง่ายไปยาก

สำหรับพื้นฐานความรู้ตัวอักษรภาษาญี่ปุ่น กว่าร้อยละ 50 ของผู้เรียนสามารถอ่านและเขียนตัวอักษรฮิรางานะได้ค่อนข้างครบถ้วน แต่มีจำนวนลดลงสำหรับตัวอักษรคาตากานะ

ด้านความคาดหวังต่อการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่าควรฟัง-พูดให้ได้ก่อนการอ่าน-เขียน ซึ่งเป็นลำดับการเรียนรู้ภาษาโดยธรรมชาติ แต่ก็มีจำนวนไม่น้อยที่เห็นว่าควรอ่านให้ได้เป็นอันดับแรก ซึ่งสะท้อนการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตัวอักษร

กล่าวโดยสรุป มากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้เรียนในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 เป็นผู้ที่ม่ประสบการณ์เรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย สามารถอ่านและเขียนตัวอักษรฮิรางานะได้ค่อนข้างครบถ้วน แต่บางส่วนยังไม่สามารถจดจำตัวอักษรคาตากานะได้ มีความคาดหวังต่อการฝึกฝนทักษะการฟัง-พูดก่อนเป็นลำดับแรก แต่ยังคงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตัวอักษร พื้นความรู้ดังกล่าวมาซึ่งปัญหาการจัดการเรียนการสอน โดยผู้ที่มีพื้นฐานรูปร่างคนมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียน แต่ก็ยังสอบได้คะแนนสูงและทำเกรดได้ดี ในขณะที่ผู้ไม่มีพื้นฐานรูปร่างมักจะกังวลเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่เคยเรียนมาก่อน เรียนตามไม่ทันและจำเป็นต้องถอนรายวิชาในที่สุด ทั้งๆ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก

7.2 ความคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1

สำหรับภาษาที่ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน สัดส่วนการใช้ภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยอย่างละครึ่ง ถูกคาดหวังมากที่สุดและหากรวมจำนวนผู้เรียนทั้งสองกลุ่มที่คาดหวังให้ผู้สอนใช้ภาษาญี่ปุ่น 50% ขึ้นไป มีมากถึง 167 คน หรือเท่ากับร้อยละ 77 กล่าวคือ ทั้งกลุ่มที่เคยเรียนและไม่เคยเรียนมาก่อนคาดหวังค่อนข้างสูงต่อการใช้ภาษาญี่ปุ่นของผู้สอน ผู้สอนชาวไทยจึงควรพิจารณาเพิ่มปริมาณการใช้ภาษาญี่ปุ่นในการพูดคุย สื่อสาร การฝึกฝนรูปประโยค หรือการทำกิจกรรมต่างๆ ให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนตื่นตัวและกระตือรือร้นในการเรียน อีกทั้งยัง

ช่วยสร้างความมั่นใจในการพูดและกระตุ้นแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนตามผลการศึกษายูพกา พุกุชิม่า (2562)

ด้านกิจกรรมในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างคาดหวังการฝึกฝนการใช้ไวยากรณ์ รูปประโยคด้วยวิธีต่างๆ มากที่สุด โดยกลุ่มผู้ที่เคยเรียนมาก่อนคาดหวังกิจกรรมนี้มากกว่ากลุ่มที่ไม่เคยเรียนมาก่อน สะท้อนการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษาที่ต้องให้ความสำคัญกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่จึงเน้นการบรรยายโดยผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการ วิธีใช้ แต่ยังขาดการฝึกฝนที่เพียงพอเพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ได้จริง อันดับ 2 คือ ดูคลิปวิดีโอ (You tube)/การ์ตูน/anime อันดับ 3 คือ การฝึกฝนการใช้คำศัพท์ และการเล่นเกม ซึ่งมีผู้เลือกตอบใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ ยังมีผู้เรียนประมาณ 1 ใน 3 ที่ต้องการฝึกถามตอบ/สนทนากับเพื่อนหรืออาจารย์ รวมถึงฟังอาจารย์บรรยาย/อธิบายไวยากรณ์ เนื้อหา จึงสรุปได้ว่าผู้เรียนในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 คาดหวังชั้นเรียนที่จะได้ฝึกฝนการใช้ไวยากรณ์ รูปประโยค คำศัพท์และฝึกถามตอบหรือสนทนา รวมถึงต้องการให้มีกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนาน เช่น การดูคลิปวิดีโอ การเล่นเกม สอดคล้องกับการศึกษาของยูพกา พุกุชิม่า และริกะ อินะงะชิ (2562) ที่พบว่าผู้เรียนชาวไทยมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ไวยากรณ์ คำศัพท์และการออกเสียงที่ถูกต้องและมองว่าชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ดี คือ ชั้นเรียนที่ได้เพิ่มพูนความรู้ภาษาญี่ปุ่น เรียนสบายและไม่เครียด

ความเชื่อที่ว่าไวยากรณ์เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนภาษาญี่ปุ่นสะท้อนประสบการณ์ของผู้เรียนส่วนใหญ่ที่คุ้นชินกับการเรียนไวยากรณ์และรูปประโยคจากง่ายไปยาก สอดคล้องกับวิธีสอนของครูชาวไทยที่เน้นสอนไวยากรณ์ การท่องจำและการแปล อันมีที่มาจากความเชื่อของผู้สอนเองที่ว่าความถูกต้องของภาษา (ไวยากรณ์ การออกเสียง ฯลฯ) เป็นเรื่องสำคัญ (久保田, 2005; 久保田, 2017)

ความคาดหวังต่อกิจกรรมในชั้นเรียนสอดคล้องกับผลสำรวจความสนใจต่อรายวิชาที่เน้นการสื่อสารและฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่น เช่น “การฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่น” หรือ “การพัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่นผ่านกิจกรรม” ที่พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่โดยเฉพาะกลุ่มที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนมีความสนใจลงทะเบียนเรียนหากมีการเปิดรายวิชาดังกล่าว ซึ่งจำเป็นต้องมีการพิจารณาเนื้อหาและรูปแบบการจัดการเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เรียน โดยเฉพาะความสมดุลระหว่างรูปแบบการสอนที่เน้นอธิบายและฝึกฝนไวยากรณ์หรือรูปประโยคกับที่เน้นการฝึกฝนทักษะการสื่อสารผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ

7.3 แรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสามารถจัดกลุ่มแรงจูงใจได้ 7 ด้าน ได้แก่ “วัฒนธรรมประชานิยม” “ความคาดหวังในอนาคต” “การใช้ประโยชน์” “ความสำคัญของภาษาต่างประเทศ” “ภาวะจำยอม” “เสน่ห์ของภาษาญี่ปุ่น” และ “ความสนใจในตัวภาษาและการเรียนภาษาญี่ปุ่น”

ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจด้าน “ความสำคัญของภาษาต่างประเทศ” และ “การใช้ประโยชน์” อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้เรียนในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 ส่วนใหญ่ตระหนักในความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และต้องการใช้ประโยชน์จากภาษาญี่ปุ่นเพื่อสร้างความได้เปรียบให้กับตัวเองในด้านต่างๆ

ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจด้าน “เสน่ห์ของภาษาญี่ปุ่น” “ความสนใจในตัวภาษาและการเรียนภาษาญี่ปุ่น” “วัฒนธรรมประชานิยม” และ “ความคาดหวังในอนาคต” อยู่ในระดับมาก กล่าวคือ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

ภาษาญี่ปุ่นฟังไพเราะ น่ารัก มีเสน่ห์ น่าสนใจ ผู้เรียนรู้สึกชอบและสนุกกับการเรียนภาษาญี่ปุ่น คิดว่าจะทำคะแนนได้ดีในการสอบหรือต้องการเกรดที่ดี หลายคนชื่นชอบและสนใจในวัฒนธรรมประเพณีนิยม เช่น อนิเมะ การ์ตูน เกม เพลง รวมถึงคาดหวังการไปศึกษาต่อ ทำงาน หรืออาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่น

ในทางกลับกัน ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจด้าน “ภาวะจำยอม” อยู่ในระดับน้อย ผู้ที่เรียนภาษาญี่ปุ่นอย่างจำยอมด้วยเหตุผล เช่น เรียนตามเพื่อน ไม่มีวิชาอื่นที่อยากเรียน ไม่มีตัวเลือกที่ดีกว่า หรือบังเอิญเป็นวิชาที่มีให้เลือกเรียน มีเพียงบางส่วน

เมื่อวิเคราะห์อิทธิพลของแรงจูงใจต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ พบว่า “ความสนใจในตัวภาษาและการเรียนภาษาญี่ปุ่น” เป็นแรงจูงใจเพียงด้านเดียวที่มีอำนาจการพยากรณ์ในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ค่าอำนาจในการพยากรณ์อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ คาดว่าเป็นเพราะยังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เช่น ความถนัด ความเชื่อ ระดับการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ เป็นต้น

8. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการสำรวจพบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้เรียนในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น 1 มีประสบการณ์เรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อนเข้ามหาวิทยาลัย สามารถอ่านและเขียนตัวอักษรฮิรางานะได้ค่อนข้างครบถ้วน ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นสำหรับผู้ที่ไม่ได้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์จากผลการศึกษา ดังนี้

(1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนารายวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้นที่เน้นจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) สำหรับผู้เรียนชาวไทยที่เคยเรียนภาษาญี่ปุ่นมาก่อน ให้ผู้เรียนทบทวนและฝึกฝนการใช้ไวยากรณ์ รูปประโยค หรือคำศัพท์ที่เคยเรียนมาแล้วผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่คาดหวัง เช่น การให้ดูคลิปวิดีโอ การเล่นเกม การฝึกถามตอบหรือสนทนา การฝึกบทบาทสมมติ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะฟัง-พูดเป็นหลัก สำหรับเนื้อหาการเรียนรู้ควรมีการทบทวนตัวอักษรคาตากานะเพื่อให้ผู้เรียนจดจำ สามารถอ่านและเขียนได้อย่างครบถ้วน ในส่วนของไวยากรณ์ควรเลือกทบทวนเนื้อหาที่เคยเรียนไปแล้วในประเด็นสำคัญแทนการบรรยายเนื้อหาทั้งหมด ซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงระหว่างความรู้หรือ “ความเข้าใจ” ไปสู่การปฏิบัติหรือ “การสื่อสารได้”

(2) ผู้สอนควรเพิ่มสัดส่วนการใช้ภาษาญี่ปุ่นไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ อาจพิจารณาประยุกต์ใช้แนวทางห้องเรียนกลับทาง ลดการอธิบายไวยากรณ์ รูปประโยคลง โดยให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นการทำกิจกรรมที่ค่อยๆ ขยายขอบเขตจากการฝึกฝนการใช้คำศัพท์ รูปประโยค การฝึกถาม-ตอบ การฝึกสนทนาตามตัวอย่าง การฝึกบทบาทสมมติ ไปจนถึงการฝึกใช้ภาษาญี่ปุ่นในสถานการณ์จำลอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนเพิ่มปริมาณการใช้ภาษาญี่ปุ่นได้เป็นอย่างดีตามข้อเสนอแนะของยุพกา พุกขิมา (2563)

(3) ผลการศึกษาพบว่า “ความสนใจในตัวภาษาและการเรียนภาษาญี่ปุ่น” โดยเฉพาะเมื่อผู้เรียน “สนุกกับการเรียนภาษาญี่ปุ่น” เป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญกับการสร้างชั้นเรียนที่สนุกสนาน ใส่ใจกับบรรยากาศในชั้นเรียนที่ควรเป็นไปอย่างผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด ควรมีความเป็นกันเองกับผู้เรียนซึ่งจะช่วยลดความกังวลอันเป็นปัจจัยลบต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้ วิธีหนึ่งในการกระตุ้น

แรงจูงใจดังกล่าว คือ การนำเสนอเกี่ยวกับวัฒนธรรมประชาานิยมที่ผู้เรียนชื่นชอบ เช่น การ์ตูน อนิเมะ หรือเพลงญี่ปุ่นซึ่งกำลังเป็นที่นิยมผ่านคลิพวิดีโอเป็นบางครั้ง

(4) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะฟัง-พูดเป็นหลัก จำเป็นต้องพิจารณาดำเนินการและสื่อการสอนที่เหมาะสม โดยควรเลือกหรือพัฒนาดำเนินการที่เน้นกิจกรรม สถานการณ์แทนตำราที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ไวยากรณ์ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนปรับวิธีสอนที่ลดการบรรยายลงได้

ผู้วิจัยคาดว่า การพัฒนารายวิชาภาษาญี่ปุ่นให้เป็นทางเลือกสำหรับผู้ที่เคยเรียนมาก่อนจะช่วยแยกผู้เรียนกลุ่มที่มีพื้นฐานความรู้จากกลุ่มที่ไม่มีพื้นฐานได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างดังกล่าว โดยเข้าใจความต้องการและคุณลักษณะของผู้เรียนที่แตกต่างกัน อันเป็นประเด็นสำคัญหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในมุมมองของครูเจ้าของภาษา (高嶋・大橋, 2016)

ทั้งนี้ ในอนาคตควรมีการวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนตามข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น

รายการอ้างอิง

- คุณัญญ์ สมชนะกิจ. (2558). การศึกษาความวิตกกังวลในการเรียนภาษาญี่ปุ่นของนิสิตวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ. ใน *เอกสารหลังการประชุมวิชาการระดับชาติญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย ครั้งที่ 8 ภาษาและวรรณคดี* (น. 75-91). สมาคมญี่ปุ่นศึกษาแห่งประเทศไทย.
- ภูมิโกะ มิซึมะ, และโคจิ มาซากิ. (2566). การศึกษาแรงจูงใจและความวิตกกังวลที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านภาษาของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น: กรณีศึกษานักศึกษาหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 8(3), 295-311.
- ภรณ์ีย์ พินันโสตติกุล, และ Yumiko Yamamoto. (2562). ทศนคติของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนร่วมระหว่างผู้สอนชาวไทยและชาวญี่ปุ่นในรายวิชาการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*, 9(2), 26-40.
- ยุพกา พุกขิมา. (2562). ทศนคติของผู้เรียนต่อการบรรยายด้วยภาษาญี่ปุ่นของผู้สอนชาวไทยในรายวิชาการอ่านภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*, 9(1), 25-48.
- ยุพกา พุกขิมา. (2563). ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการทดลองใช้ภาษาเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการออกเสียงภาษาญี่ปุ่น. *วารสารศิลปศาสตร์*, 21(1), 59-89.
- ยุพกา พุกขิมา, และริกะ อินะนะชิ. (2562). ความเชื่อและความคาดหวังของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยต่อชั้นเรียนภาษาญี่ปุ่น ครูภาษาญี่ปุ่นและบทบาทของผู้สอน. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*, 9(2), 1-25.
- ยุพกา พุกขิมา, กนกพร นุ่มทอง, และสร้อยสุดา ณ ระนอง. (2556). ความนิยมในการเรียนภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: แรงจูงใจแตกต่างกันอย่างไร. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา*, 30(1), 27-40.
- สมพร โกมารทิต. (2548). รายงานผลการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สองระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อมรรตน์ มะโนบาล, และเดวิด เสวตไอยาราม. (2560). การศึกษาความวิตกกังวลในการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนระดับต้นที่มีพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นแตกต่างกัน. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*, 7(1), 33-50.

- อัจฉรา อังตระกูล. (2564). ปัญหาการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนวิชาเอกที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาญี่ปุ่น.
ใน นันทัชญา มหพันธ์ (บ.ก.), *เอกสารหลังการประชุมวิชาการระดับชาติสมาคมญี่ปุ่นศึกษาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 15 “ความหวัง พลังและวิถีตะวันออก การสร้างทุนมนุษย์ที่ยั่งยืน”* (น. 142-155).
สมาคมญี่ปุ่นศึกษาแห่งประเทศไทย.
- George, D., & Mallery, P. (2003). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*. 11.0 update
(4th ed.). Allyn & Bacon.
- Klinkesorn, P. (2017). Japanese learning motivation of major and non-major students.
International Journal of Management and Applied Science, 3(10), 78-82.
- 大西由美. (2010). 「ウクライナにおける大学生の日本語学習動機」『日本語教育』147, 82-96.
- 郭俊海・大北葉子. (2001). 「シンガポール華人大学生の日本語学習の動機づけについて」『日本語教育』
110, 130-139.
- 郭俊海・全京姫. (2006). 「中国人大学生の日本語学習の動機づけについて」『新潟大学国際センター紀
要』2, 118-128.
- 久保田美子. (2005). 「ノンネイティブ日本語教師のビリーフ調査—指導内容、指導方法を中心とした分析—」
『応用言語学研究』7, 163-176.
- 久保田美子. (2017). 「ノンネイティブ日本語教師のビリーフと学習経験—2004・2005 年度と 2014・2015
年度の量的調査結果の比較—」『国際交流基金日本語教育紀要』13, 7-22.
- スニーラット・นันทงาโรจน์สุข. (2021). 協働実践研究会 池田玲子(編), 『アジアに広がる日本語教育
ピア・ラーニング』(pp. 117-128). ひつじ書房.
- 高嶋幸太・大橋洸太郎. (2016). 「日本で教える母語話者教師がよいと考える外国語教育—自由記述データ
と捕獲率を用いた分析から—」『日本語教育実践研究』3, 42-56.
- 水本篤・竹内理. (2008). 「研究論文における効果量の報告のために—基礎的概念と注意点—」『英語教育研
究』31, 57-66.
- 縫部義憲・狩野不二夫・伊藤克浩. (1995). 「大学生の日本語学習動機に関する国際調査—ニュージーラン
ドの場合—」『日本語教育』86, 162-172.
- 成田高宏. (1998). 「日本語学習動機と成績との関係—タイの大学生の場合—」『世界の日本語教育』8, 1-11.
- พัชชาธิรา ภารี. (2017). 「Can-do をベースとしたコミュニカティブ日本語教育—タイの高
等教育機関における日本語教科書作成への応用の可能性—」『日本語・日本学研究』7, 111-128.
- 顔幸月. (2003). 「日本語の会話授業における教師の母語使用に対する意識—台湾 7 大学の質問紙調査から—」
『日本教科教育学会誌』25(4), 59-68.
- 楊孟勳. (2011). 「台湾における日本語学習者の動機づけと継続ストラテジー: 日本語主専攻・非専攻学習
者の比較」『日本語教育』150, 116-130.
- 吉川景子. (2010). 「タイ中等教育における日本語学習動機と学習行動との関係—積極的に学習行動を行う
上位群と下位群の比較—」『国際交流基金バンコク日本文化センター日本語教育紀要』7, 41-50.
- 山下順子. (2020). 「日本語学習における動機づけ尺度の開発—インドネシア人大学生を対象に—」『広島大
学大学院人間社会科学研究科紀要「教育学研究」』1, 531-539.